

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Київський національний університет культури і мистецтв
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Національний університет «Львівська політехніка»
Національний університет «Одеська політехніка»
Маріупольський державний університет
Національна спілка документознавців України**

КУЛЬТУРА, ІНФОРМАЦІЯ, КОМУНІКАЦІЯ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ДІАЛОГ

*Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю*

9–10 квітня 2026 р.

Київ 2026

Культура, інформація, комунікація: міждисциплінарний діалог : матеріали II Всеукр. наук. конф. з міжнар. участю / М-во культ. України ; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. (Київ, 9–10 квітня 2026 р.). Київ : НАКККіМ, 2026. 319 с.

Збірник тез об'єднує результати досліджень учених, фахівців і практиків з різних галузей гуманітарного знання, що розкривають багатовимірні аспекти взаємодії культури, інформації та комунікації в умовах цифрової трансформації суспільства. Матеріали згруповано за тематичними секціями, що охоплюють широкий спектр проблем: розвиток бібліотечної, інформаційної та архівної справи; новітні тенденції у сфері медіа й комунікації; документознавчі студії; інновації в інформаційних технологіях; менеджмент культурних і креативних індустрій; культурологічні виклики цифрової доби; роль культури в освітньому процесі; соціокультурні трансформації в умовах глобальних і локальних викликів; сучасні підходи до артменеджменту; міждисциплінарні студії мистецтва та культурної спадщини.

Збірник стане в пригоді науковцям, викладачам, здобувачам освіти, культурним менеджерам, архівістам, бібліотекарям, а також усім, хто цікавиться проблематикою гуманітарного розвитку в сучасному світі.

Редакційна колегія

Марченко Валерій Віталійович, ректор Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, професор, доктор філософії, кандидат мистецтвознавства, заслужений діяч мистецтв України (голова редколегії)

Степаненко Людмила Михайлівна, перший проректор з науково-педагогічної роботи Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доктор педагогічних наук, доцент

Денисюк Жанна Захарівна, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доктор культурології, доцент

Добровольська Вікторія Василівна, в.о. завідувача кафедри артменеджменту та інформаційних технологій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доктор наук з соціальних комунікацій, професор

Ткаченко Наталія Вячеславівна, доцент кафедри артменеджменту та інформаційних технологій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доктор філософії з інформаційної, бібліотечної та архівної справи

Бугайова Оксана Іванівна, начальник відділу наукової та редакційно-видавничої діяльності Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, кандидат філологічних наук

*Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради
Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
(протокол від 27.04.2026 № 9)*

**Позиція авторів може не збігатися з позицією редакційної колегії збірника.
Автори несуть повну відповідальність за викладений матеріал.**

З М І С Т

БІБЛІОТЕЧНА, ІНФОРМАЦІЙНА ТА АРХІВНА СПРАВА: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

<i>Передерій І. Г.</i>	Цифрові сервіси бібліотек та архівів як інструмент культурної комунікації ..	10
<i>Тюрменко І. І.</i>	Безбар'єрний цифровий простір архівних і бібліотечних установ України ...	12
<i>Куліш Ю. О.</i>	Інтеграція наукових даних в URIS як інструмент цифрової трансформації наукової сфери України	14
<i>Клименко О. З., Сокур О. Л.</i>	Підвищення кваліфікації бібліотекарів Національної академії наук України як система	16
<i>Кудлай В. О., Дорошев Є. Г.</i>	Бібліотека як життєстійкий публічний простір: правові, психосоціальні та технологічні вектори розвитку	19
<i>Чередник Л. А.</i>	Культура читання як чинник розвитку критичного мислення	20
<i>Журенко М. А.</i>	Бібліотеки в умовах війни: збереження спадщини та національної ідентичності	23
<i>Збанацька О. М.</i>	Міжнародні ідентифікатори в бібліотечній практиці: від ISBN до ISNI ...	25
<i>Горєва В. В.</i>	Основні результати наукових досліджень Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (2020–2025 рр.)	27
<i>Головач Н. М.</i>	Інклюзивна бібліотека: простір рівності та доступності	29
<i>Вовк Н. С.</i>	Гейміфікація як засіб популяризації читання в бібліотеках	31
<i>Дідух Л. В., Міхалко В. В.</i>	Особливості налагодження надання архівних послуг після деокупації територій	33
<i>Перенесієнко І. П.</i>	Бібліотекознавча періодика Західних Балкан	35
<i>Каракоз О. О.</i>	Технології віртуальної реальності у сучасному бібліотечному середовищі ..	37
<i>Лісова І. В.</i>	Програма «Видання для Збройних Сил»: соціально-психологічна опора армії США	39
<i>Злигостєв С. І.</i>	Використання штучного інтелекту для створення контенту бібліотек у соцмережах	41
<i>Волошин Д. А.</i>	До питання дослідження читацьких практик військовослужбовців в умовах війни	43
<i>Купчак О. С.</i>	Роль соціальних мереж (BookTok, Instagram) у популяризації читання серед дітей та молоді: теоретичні і практичні аспекти	45
<i>Курасова С. І.</i>	Роль інформаційних інституцій у збереженні та популяризації нематеріальної культурної спадщини	47
<i>Салтикова А. А.</i>	Використання симуляційних методів у підготовці студентів освітньо-професійної програми 1.B13.00.01 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»	49
<i>Антоненко Д. С.</i>	SMART-бібліотека: використання штучного інтелекту для підвищення комфорту відвідувачів та збереження книг	50
<i>Кузьменко Д. О.</i>	Бібліотека як центр соціокультурної взаємодії в цифрову добу	53
<i>Курило В. Г.</i>	Методологічні засади організації процесів оцифрування та класифікації документів в архіві	54

<i>Курганський І. Р.</i>	Відкритий доступ як основа діяльності бібліотеки сучасного закладу вищої освіти57
<i>Мороз А. С.</i>	Роль бібліотеки у впровадженні стандартів академічної доброчесності серед здобувачів освіти59
<i>Святогор Є. А.</i>	Інформаційний потенціал бібліотечної гейміфікації61
<i>Хімич Я. О.</i> <i>Хімич О. А.</i>	Формування інформаційної та цифрової культури в умовах трансформації бібліотечно-інформаційної освіти: виклики та практики ...63
<i>Ляховченко В. Е.</i>	Соціальні комунікації публічних бібліотек в епоху штучного інтелекту: між традицією та інновацією65
<i>Гаврилюк І. О.</i>	Бібліотечна реклама як складова формування іміджу67
<i>Медкова А. А.</i>	Електронні бібліотеки в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку .68
<i>Орлова К. І.</i>	Бібліотеки як хаби громадської активності та культурного діалогу в умовах суспільних трансформацій70
<i>Пархоменко І. М.</i>	Особливості організації документообігу в організації: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв72
<i>Збанацька А. О.</i>	Консультація як складова довідково-бібліографічного обслуговування користувачів73

МЕДІА, ІНФОРМАЦІЯ, КОМУНІКАЦІЯ: НОВІ ПАРАДИГМИ ТА МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ

<i>Тур О. М., Шабуніна В. В.</i>	Медіа, інформація та комунікація в умовах нових парадигм і міждисциплінарних взаємодій (порівняльний аналіз 2024 та 2025 років) ...76
<i>Горбань Ю. І.</i>	Інформаційна культура бібліотеки закладу вищої освіти в контексті медіа- та культурних аспектів77
<i>Родінова Н. Л.</i>	Комунікативна культура в умовах трансформації медіапростору80
<i>Малюк Є. О.</i>	Особливості українського вітубінгу з погляду медіаплатформ83
<i>Копанєва В. О.</i>	Трансформаційні тенденції «медіаконвергенції»85
<i>Бурківська Л. Ю., Ниженник Д. Д.</i>	Тижневий часопис «Країна» в контексті сучасного медіапростору: інформаційно-аналітичний огляд88
<i>Акімов Д. І., Вакуленко Ю. Є.</i>	Маркетинг образотворчого мистецтва цифровізації глобального артринку90
<i>Белла М. В.</i>	Еволюція поняття «аудиторія»: від масової до персоналізованої комунікації .93
<i>Белець С. П.</i>	Наукові видання Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв в системі професійних комунікацій95
<i>Собкович О. С.</i>	Художня критика як форма культурної комунікації в українському медіапросторі початку XXI століття: нові парадигми та соціокультурні трансформації96
<i>Коваленко А. М.</i>	Прийоми монтажу та зйомки як засоби конструювання наративу в українському художньому кіно98
<i>Кузьменко А. П.</i>	Особливості створення подкасту в українському медіапросторі99
<i>Мартиченко К. А.</i>	Роль медіа в процесі дерусифікації Одеси101
<i>Нікачало К. А.</i>	Трансформація медіакомунікацій в умовах цифровізації: виклики та міждисциплінарні підходи104
<i>Щербак Ю. О.</i>	Роль медіастратегії в системі функціонування центрів культурних послуг .106

19 з досліджених вітуберів мають свої Telegram-канали. Незважаючи на те, що в суспільстві та в уряді обговорюється заборона даного месенджера, він залишається дуже популярним серед населення. Проте кількість підписників невелика – найбільша їхня кількість у вже згаданій Луми Рум (2097 на момент збору інформації).

15 з вітуберів мають акаунт на X. Короткі текстові повідомлення або зображення є популярним контентом, особливо активні вітубери, які самі малюють персонажів та роблять анімації для інших вітуберів. Для них ці канали – це не тільки можливість просувати свою діяльність як вітуберів, але й як художників. Медіанне значення підписників – 462. Найбільша кількість підписників зі знайдених вітуберів у AmattoArt [1] – 14 тис. Але, судячи з контенту, дана вітуберка передусім цікава аудиторії не як вітубер, а як художниця. Інстаграм має лише 9 з зазначених вітуберів, контент схожий на те, що представлено на X, але з більшою кількістю ілюстративного матеріалу.

Мережа TikTok, популярна серед молоді, має 15 представників серед проаналізованих вітуберів. Найбільш популярним каналом є канал Луми Рум – 28.8 тис. підписників на момент збору інформації. Контент цього каналу – короткі нарізки зі стрімів. Найбільш популярне відео має 365 тис. переглядів. Проте загальна медіана підписників українських вітуберів у даній мережі відносно невелике – 1459.

На момент написання цього тексту видно, що в багатьох з досліджених вітуберів зросла кількість підписників. Наприклад, у Луми Рум на кінець березня 21.8 тис. шанувальників на Twitch [2]. Тобто ми бачимо зростання на майже на 2 тис. або на 9% за період приблизно 2 місяці. Це дає нам підстави прогнозувати подальше зростання інтересу до вітуберів в Україні.

Зрештою, можна сказати, що вітубери набирають обертів як учасники сучасного українського медіапростору. Вони намагаються використовувати багато різних майданчиків для комунікації для більшого охоплення аудиторії. У використанні майданчиків вітуберами є сенс, який виходить за межі стрімінгу – ділитися новинами та посиланнями на стрими в телеграмі, демонструвати арти в інстаграм та X, ділитися довгими кліпами на YouTube та короткими – у TikTok. Найбільш популярним майданчиком для безпосередньої вітуберської діяльності для українських вітуберів є Twitch.

Список використаних джерел

1. AmattoART. X (formerly Twitter). URL: <https://x.com/AmattoART> (дата звернення: 29.03.2026).
2. luma_rum - Twitch. Twitch. URL: https://www.twitch.tv/luma_rum (дата звернення: 29.03.2026).
3. Stream Awards 2025: Ukrainian edition | Головна Українська Премія Лайвстрімінгу. Stream Awards 2025: Ukrainian edition | Головна Українська Премія Лайвстрімінгу. URL: <https://streamawards.com.ua/>. (дата звернення: 29.03.2026).
4. Ukrainian Language Twitch Statistics. TwitchTracker. URL: <https://twitchtracker.com/languages/Ukrainian> (дата звернення: 29.03.2026).

Копанєва Вікторія Олександрівна,
кандидат історичних наук,
доцентка кафедри інформаційних комунікацій
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, м. Київ

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ «МЕДІАКОНВЕРГЕНЦІЇ»

Початок XXI ст. ознаменувався активним розвитком інновацій, що вплинуло на появу і розвиток нових трендів. Одним із явищ, що змінює спосіб виробництва, розповсюдження та споживання інформації, вважається «медіаконвергенція».

Термін «конвергенція» (від латинського «convergo») – процес зближення, злиття [1]. У комунікативістиці (communication science) цей термін позначає взаємодію й об'єднання каналів і засобів зв'язку в умовах розвитку мультимедійних процесів та інформаційних супермагістралей, що відбуваються завдяки масштабному втіленню нових технологій, які забезпечу-

ють застосування цифрової трансмісії інформації. У соціальних науках концепція «конвергенції» використовується для опису різних явищ. У технологічних дослідженнях – наближення, злиття *нано-, біо- та інфотехнології з когнітивними науками* отримало назву «*NBIC-конвергенція*» (або конвергентні технології) [2–5] тощо. Результатом таких дій є збільшення інформаційних потоків та трансформація вже наявних медіаформатів. «*Конвергенції*» – це процес інтеграції інформаційних і комунікаційних платформ, а також інформаційних продуктів [1].

Питання конвергенції широко досліджується науковцями. Конвергенція розглядається як «*злиття друкованих видань, телебачення, радіо та інтернету – разом із портативними та інтерактивними технологіями через різні цифрові медіаплатформи*» [6]; а також, як «*явище, що передбачає взаємозв'язок інформаційних і комунікаційних технологій, комп'ютерних мереж і медіаконтенту*» [7] тощо.

Термін «*медіаконвергенція*» («*media convergence*») відповідний процес в сучасній медіаіндустрії (розпочався з другої половини 1990-х років) [5, 6]. «*Медіаконвергенцію*» також вважають одним з головних процесів трансформації сучасної медіаіндустрії. «*Медіаконвергенція*» застосовується для частин креативних індустрій (зокрема музеїв, бібліотек, дизайну та інше).

У 60–70 роках ХХ ст. з інтенсивним впровадженням комп'ютерної технології у конвергенції з'явилося «*нове бачення*» – досягнення в галузі передачі даних, відтворення інформації в е-видяді тощо. Першим, хто передбачив еволюцію медіа з появою нових технологій, був М. Маклуен [2, 8].

Книга Д. Белла «Кінець ідеології» надала поштовх розвитку теорії суспільно-політичної конвергенції (*інформаційне суспільство*) [2]. Починаючи з 1970-х років, цей термін застосовують з метою інтеграції ІКТ. Активний розвиток конвергенції розпочинається з 1990-х років (з розвитком інтернет-технологій).

Л. Федорчук розглядає «*конвергенцію*» як процес об'єднання різних медіаплатформ для найбільшого залучення користувачів до свого вмісту [9]. За визначенням Г. Дженкінса, конвергенція є «*стратегією еволюційних змін*» [10].

У контексті дослідження термінопарадигми конвергенції та крос-медійності зазначається: в основу визначення «*конвергенції*» покладено процес інтеграції ІКТ-платформ, а також інформаційних продуктів, які вони передають; також це «*еволюційний процес, зумовлений розвитком ІКТ*» [11].

У *Encyclopedia Britannica* наявне наступне визначення терміну «*медіаконвергенція*» («*media convergence*»): «*медіаконвергенція, явище, пов'язане взаємозв'язком з ІКТ, комп'ютерними мережами та медіавмістом*». Це поєднання «*three C's – computing, communication, and content*» (трьох компонентів – *обчислення, комунікації та вмісту*) – є прямим наслідком оцифрування медіавмісту та інтернету [7]. Спільною рисою «*конвергенції*» та «*медіаконвергенції*» є *міждисциплінарність*.

З поширенням інтернету феномен «*конвергенції*» привертає до себе ще більше уваги на початку ХХІ ст. [2]. Провідну роль відіграє «*технологічна конвергенція*» – універсальний цифровий код через телекомунікації та е-ЗМІ, для загальних протоколів ІР, які використовуються для різних технологічних (гібридних) платформ / мереж. Відповідні зміни отримали назву «*мережева конвергенція*» [3, 10].

Цифровізація / дигіталізація є важливою частиною явища «*конвергенції*». Відповідно «*конвергенція*» створює умови для безлічі інтегрованих мереж, послуг тощо.

Соціокультурна конвергенція розглядається як «*конвергенція культури*». Під терміном «*конвергенція культури*» [10], науковці обговорюють вплив конвергенції на масову культуру, перетворення аудиторії на «*просьюмерів*», спільне виробництво медіатекстів, інтеграція медіавмісту та колективного інтелекту.

Конвергентність, як стверджує певна частина науковців, передбачає об'єднання різних форм медіавмісту в єдину інформаційно-комунікаційну систему з використанням сучасних цифрових технологій. Однак у сучасному інформаційному середовищі конвергенція розгля-

дається не лише як результат технічного розвитку, а як складний культурний процес, що трансформує способи виробництва, поширення та споживання медіавмісту.

На масштабності явища конвергенції наголошує Ю. Половинчак, адже «*ідеться не лише про зміни у медіаспоживанні, а і про трансформацію інформаційного простору як площини найрізноманітніших соціокультурних практик*» [12], що охоплюють зокрема інформаційні війни. Відповідно, конвергенція обумовлена різними видами трансформації.

Отже, медіаконвергентність являє собою один із головних процесів трансформації сучасності. Медіаконвергентність – це інтеграція різних видів інформаційного вмісту з мультимедійними технологіями на базі єдиної цифрової платформи для створення цифрового медіапродукту, у якому органічно поєднуються текст, фото, аудіо, відео, гіпертекст тощо.

Відповідно, конвергенція розглядається:

➤ як результат процесу цифрової трансформації, що змінює не лише формат подачі інформації, а й саму логіку її створення;

➤ як концепція культурної медіаконвергенції.

Такий підхід є актуальним у період збройного конфлікту, коли оперативність, насиченість та доказовість медіаповідомлень відіграють вирішальну роль. Діджиталізація / цифровізація, як незворотний процес, вимагає від держави, медіа та громадянського суспільства нових механізмів взаємодії, спрямованих на захист інформаційного простору й формування стійкого суспільства перед обличчям агресії.

У сучасних умовах нові технології формують нову медіареальність, у якій реальне / цифрове / віртуальне тісно переплетені. Відповідна конвергентна взаємодія створює глобальну картину сьогодення. Перспективами подальших досліджень є оцінка ефективності візуальної комунікації та мультимедійного сторітелінгу (*storytelling*).

Список використаної літератури:

1. Kopanieva V. Convergent vector of library development *In*: Студії з інформаційної науки, соціальних комунікацій та філології в сучасному світі, 24.10.2024, Україна, м. Київ.
2. Копанєва В. О. Бібліотека в середовищі цифрової науки: системно-інтеграційна взаємодія : монографія ; наук. ред. О. С. Онищенко. К. : Ліра-К, 2020. 322 с.
3. Roco, M., Bainbridge, W. (eds). *Converging Technologies for Improving Human Performance: Nanotechnology, Biotechnology, Information Technology and Cognitive Science*. Arlington. 2002. <https://obamawhitehouse.archives.gov/sites/default/files/microsites/ostp/bioecon-%28%23%20023SUPP%29%20NSF-NBIC.pdf> (дата звернення: 15.04.2026).
4. Earnshaw, R., Vince, J. (eds). *Digital convergence – libraries of the future* / London: Springer Science & Business Media. 2008. <https://doi.org/10.1007/978-1-84628-903-3>.
5. Kukier J. *Communication: media convergence from the age of signs and signals to the digital world*. *Culturological almanac*. No.1 (2022). <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2022.1.1>.
6. Li Z. *Intelligent Media Computing Technology and Application for Media Convergence*. *CAAI Transactions on Intelligence Technology*. 2022. 7(3). <https://ietresearch.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1049/cit2.12132>.
7. *Media convergence*. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/topic/media-convergence> (дата звернення: 15.04.2026).
8. Мак-Люен М. *Галактика Гутенберга : становлення людини друкованої книги / пер. з англ. В. І. Постнікова, С. В. Єфремова. К. : Ніка-Центр, 2001. 464 с.*
9. Федорчук Л. *Журналіст конвергентної редакції : нові виклики професії*. *Вісник Житомирського державного університету*. 2010. Вип. 54. С. 209–212.
10. Jenkins H. *Convergence Culture : Where Old and New Media Collide*. New York ; London. 2006. 308 p.
11. Василик Л. *Конвергенція та крос-медійність : дискурс термінологічної парадигми*. *Теорія і практика журналістики*. 2017. <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2019/apr/16101/vasylyk.pdf> (дата звернення: 15.04.2026).
12. Половинчак Ю. *Конвергентні процеси в сучасному інфопросторі : трансформації текстів, практик, ієрархій*. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2017. Вип. 46. С. 31–44. <http://jnas.nbuv.gov.ua/article/UJRN-0000736321> (дата звернення: 15.04.2026).